

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 10.07.2024
Sayı: 709

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çağdaş demokratik hukuk devletlerinde, herkesin hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin kanun önünde eşit olması insan haklarına saygının temel göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bir ülkede insan haklarının ve somut içeriği olan kadın haklarının geliştirilmesi için yapılan her çalışma, o ülkede demokratikleşmeye ve sürdürülebilir kalkınmaya destek oluşturmaktadır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında yapılan devrimler bir yandan modern bir devlet örgütünün kurulmasını, bir yandan da bireylerin tüm değer yargılarında, davranış ve tutumlarında reform yapma gereğinin gerçekleşmesini sağlamıştır. Toplumsal reformlar daha çok, Cumhuriyetten önce ikinci sınıf vatandaş sayılan kadınları etkilemiş; kadınlar insan ve vatandaş olmanın avantajlarını, yetki ve sorumluluklarını, erkeklerle eşit şekilde paylaşmaya başlamıştır. Cumhuriyet dönemi böylelikle, kadınlarımızın toplumun bir üyesi olmaktan gurur duydukları bir dönem olmuştur.

AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılından itibaren; kadınlar aleyhine belirgin bir ayırım olduğu görülmektedir. Bu ayrımcılık günümüzde de kadınların sosyal statüsünde ve topluma katılımında sistemli ve bilinçli bir şekilde hızla geri gidüş yaşanmasına yol açmaktadır.

Bu bağlamda, erkek egemen, cinsiyetçi, ayrımcı politikalara son verilmesi, anayasal hakların ve hukuki kazanımları tehdit eden, toplumsal kazanımları geriye götürmek isteyen anlayışlara karşı önem alınması, kadın cinayetlerinin ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve şiddetin durdurulması için gerekli tedbirlerin alınması ve yargı sürecinin etkin bir şekilde yürütülmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını talep ederim. 09.07.2024

Saygılarımla.

Doç. Dr. Gökhan GÜNAYDIN
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Türk Hukukunda kadın haklarının gelişimine baktığımızda, Cumhuriyetimizin kuruluşunu izleyen ilk on yılda yapılan devrimlerle kadınlara tanınan haklarla dünyaya örnek olmuştur. Çağdaş uygarlık hedefine ulaşmak amacıyla yapılan devrimlerden bazıları doğrudan kadınlar için eşit haklar tanımak amacıyla hazırlanmıştır.

1970'lerden itibaren uluslararası hukuktaki gelişmeler ve dünyada yükselen kadın hareketi Türkiye'yi de etkilemiştir. CEDAW (Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi), Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu tarafından 18 Aralık 1979 yılında kabul edilen sözleşme 1 Mart 1980 yılında imzaya açılmıştır. 3 Eylül 1981 yılında 20 ülkenin onayını takiben yürürlüğe girmiştir ve Türkiye tarafından 1985 yılında imzalanarak onaylanmıştır.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin uluslararası ilk belge, BM Genel Kurulunda 20 Aralık 1993 yılında kabul edilen İstanbul Sözleşmesi (Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Bildirge)'dir. Avrupa Konseyinde de – Türkiye'nin de üyesi olduğu- kadına yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla kapsamlı çalışmalar yürütülmüştür. 11 Mayıs 2011 tarihinde Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin İstanbul'da yapılan toplantısında imzaya açılmıştır. Türkiye, Sözleşmeyi ilk imzalayan ve onaylayan ülke olmuştur. Sözleşmenin 75. md. ikinci fıkrası hükmü uyarınca en az sekizi Avrupa Konseyi üyesi olan on devlet tarafından onaylanmasından sonra 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ancak; Cumhurbaşkanı ve AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan -yine bir gece ansızın- 30 Nisan 2021 tarihli ve 3298 sayılı Resmi Gazete'yi yayımlayarak, İstanbul Sözleşmesinden Türkiye açısından çekilme kararını aldı. Yürürlüğe girme tarihi olarak 01 Temmuz 2021 olduğu ifade edildi.

2021 yılından bu yana durdurulamayan kadına şiddet ve şüpheli kadın cinayetleri daha da artarak yaşanmaya devam etti. 2021 yılında 280, 2022'de 334, 2023'de 424 kadın öldürüldü.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu 2024 yılının ilk 6 ay içerisindeki şüpheli kadın ölümleri ve kadın cinayetleri raporunu açıkladı. 2024'ün ilk 6 ayında 205 kadın öldürüldü; 117'si ise şüpheli kadın ölümü olarak geçti. Öldürülen 205 kadından 65'i boşanmayı istemediği için (barışmayı reddetmek, evlenmeyi reddetmek, ilişkiyi reddetmek) kendi hayatına dair karar almak istemesi bahanesi ile, 12'si ekonomik bahanelerle, 1'i nefret bahanesi ile, 13'ü diğer bahanelerle öldürüldü. 114'ünün ise hangi bahaneyle öldürüldüğü tespit edilemedi. 114 kadının hangi bahaneyle öldürüldüğünün tespit edilememesi, kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin AKP Hükümeti tarafından görünmez kılınmasının bir sonucudur.¹ Kadınların erkekler tarafından neden öldürüldüğü tespit edilmedikçe; adil yargılama yapılmayıp şüpheli, sanık ve katiller caydırıcı cezalar almadıkça, önleyici tedbirler uygulanmadıkça şiddet boyut değiştirerek sürmeye devam edecektir.

¹ <https://kadincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/3113/2024-yilinin-ilk-6-ayinda-erkekler-tarafindan-205-kadin-olduruldu-117-kadin-supheli-sekilde-olu-bulundu>

Kadın cinayetleri AKP Hükümeti döneminden bu yana ve özellikle 2021 yılında İstanbul Sözleşmesinden çıkılmasıyla beraber günden güne belirgin bir şekilde artmasına rağmen siyasi iktidar ve yandaşları kadınların kazanılmış haklarına durmaksızın saldırmaya devam etmektedir.

Şüpheli kadın cinayetleri ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi için AKP iktidarının yetersiz ve politikasız kaldığı açıktır. Bu noktada, kadın cinayetlerini ve kadına yönelik şiddetin çok yönlü bütüncül bir bakış açısı ile mücadele etmemiz gerekliliği doğmuştur.

Cinsiyet eşitsizliğine, ayrımcılığa, kadına karşı şiddete ve şüpheli kadın cinayetlerine karşı tedbir alınması ve durdurulması; anayasal hak ve hukuki kazanımları ihlal ve tehdit eden, toplumsal kazanımları geriye götürmek isteyen zihniyete karşı önlem alınması ve yargı sürecinin etkili bir şekilde yürütülerek kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla Meclis Araştırması yapılması elzemdir.